

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

تاریخ: ۸/۶/۹۳
شماره: ۶۷۹۴۱

بسمه تعالی

معاونین محترم سیاسی، اجتماعی و امنیتی سراسر کشور

سلام علیکم

با احترام همانگونه که استحضار دارید شورای عالی اداری در هشتاد و دومین جلسه مورخ ۷۸/۲/۱۵، آئین نامه ای را به منظور اصلاح ساختار و ایجاد هماهنگی در فعالیت های دستگاههای اجرایی و ارتقاء کار آبی و بهبود روشهای مربوط به مبارزه با تکدی، و جمع آوری، شناسایی و تعیین وضعیت افراد بی سرپرست، گمشده، متواری و ... به تصویب رساند و طی نامه شماره ۷۰/۶۰۳ مورخ ۷۸/۳/۲۵ جهت اجرا به دستگاههای ذیربط ابلاغ نمود.

اکنون پس از گذشت ۱۶ سال از اجرای آئین نامه مذکور با توجه به تجارب حاصله از اجرای آن و کاستیهای شناسایی شده در این خصوص، ضرورت بازنگری در آئین نامه به صورت جدی احساس می گردد، لازم به توضیح است این مهم در جلسات متعدد با دستگاههای ذی ربط و برخی از استانداریها در این مرکز مورد بررسی کارشناسی قرارگرفت و اصلاحیه پیشنهادی تهیه که به پیوست تقدیم میگردد.

با عنایت به اینکه مقرر شده این اصلاحیه پیشنهادی برای تصویب به مراجع ذیربط ارسال گردد، خواهشمند است دستور فرمائید این موضوع بررسی و نظرات و پیشنهادات را تا تاریخ ۹۳/۶/۱۵ به این مرکز ارسال نمایند.

مرتضی میر باقری

قائم مقام وزیر در امور اجتماعی و فرهنگی

و دبیر شورای اجتماعی کشور

وزارت کشور
مرکز امور اجتماعی و فرهنگی

اصلاحیه آیین نامه پیشنهادی ساماندهی متکدیان
بر اساس مصوبه شماره ۷۰/۶۰۳ مورخ ۱۳۷۸/۳/۲۵ شورای عالی
اداری

اداره امور آسیب ها و مسائل اجتماعی

بهار ۱۳۹۳

اصلاحیه پیشنهاد آیین نامه ساماندهی متکدیان بر اساس مصوبه شماره ۷۰/۶۰۳ مورخ ۳۷۸/۳/۲۵ شورای عالی اداری

مقدمه:

تکدی پدیده‌ای است که در تمامی طول تاریخ گذشته جوامع بشری وجود داشته و در تمام کشورهای جهان جلوه‌هایی از آن مشاهده می‌شود، لیکن حسب ساختار اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی حاکم بر هر جامعه از گسترش، تنوع و ابعاد متفاوت برخوردار است، کشور ما نیز از وجود این پدیده مستثنی نبوده و نظام مقدس ج.ا.ا. در جهت تکریم و حفظ شئون انسانها و همچنین رشد، توسعه و رفاه اجتماعی میان اقشار جامعه به ویژه گروه‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب از قبیل: بی‌خانمان‌ها، متکدیان، نیازمندان، بی‌سرپرستان، بی‌سرپناهان و ... اقدامات و فعالیتهایی را بعمل آورده است، در این راستا نیز شورای عالی اداری در هشتاد و دومین جلسه مورخ ۷۸/۲/۱۵ مصوبه‌ای را تصویب و به شماره ۷۰/۶۰۳ مورخ ۷۸/۳/۲۵ جهت رسیدگی و ساماندهی گروه‌های مذکور به تصویب و جهت اجراء به دستگاهها و سازمانهای ذیربط ابلاغ نمود در این مصوبه نقش و وظایف و میزان مشارکت هر یک از دستگاهها و سازمانهای ذیربط به تفکیک و در قالب مواد و فصول به وضوح تعیین و تعریف شده است. با توجه به گذشت بیش از یازده سال از اجرای طرح در سراسر کشور و همچنین بر اساس نظرات دستگاهها و سازمانهای ذیربط در سطح ملی و سطوح استانی، نظرات استانداریها و فرمانداریهای سراسر کشور، آئین‌نامه پیشنهادی برای طرح و تصویب ارائه می‌شود. در این آئین‌نامه اهم مسؤلیت با توجه به دلایل و عوامل ذیل برعهده شهرداریها واگذار گردیده است.

۱. توانایی در تهیه و تأمین ساختمان یا مرکز جهت نگهداری موقت.
۲. خودکفایی مالی و اعتباری و عدم وابستگی به بودجه و اعتبارات دولتی.
۳. توانمندی در تجهیز امکانات مورد نیاز مراکز.
۴. دارا بودن امکان تأمین نیروهای مدیریتی، اداری و خدماتی و همچنین تأمین هزینه‌هایی از قبیل: حقوق و دستمزد آنها و هزینه‌های روزمره و جاری مراکز.
۵. سهولت در بیکارگیری آن دسته از آسیب‌دیدگان که به علت بیکاری تن به تکدی می‌دهند در امور نظیف شهر و یا سایر فعالیتهای و خدمات شهرداری.
۶. تجربه موفق شهرداری‌ها در کشورهای پیشرفته در رسیدگی به این امور و امور مشابه.

۷. وجود تعامل بیشتر بین دستگاهها و سازمانهای دولتی با شهرداریها.
۸. وظایف ذاتی شهرداریها در پاک‌سازی چهره ظاهری شهرها از وجود گروه‌های آسیب‌دیده اجتماعی موضوع آئین‌نامه.
۹. ارتباط و تعامل قوی گروه‌های محلی و منطقه‌ای با شهرداریها.
۱۰. ارتباط دوسویه شهرداری به عنوان نهاد عمومی با مردم و دولت.
۱۱. هماهنگی با بند ۵ و ۶ ماده ۵۵ قانون شهرداریها..

ملاحظات:

در این آئین‌نامه نقش شهرداریها بعنوان نقشی محوری و اصلی در نظر گرفته شده است، ضمن اینکه سایر دستگاهها و سازمانهای ذیربط همچنان در کنار این سازمان بر اساس شرح وظایف سازمانی و قانونی خود ایفای وظیفه خواهند نمود. بر اساس بررسی‌های کارشناسی در خصوص طرح ساماندهی متکدیان، از عمده‌ترین مشکلات استانها در اجرای این مصوبه کمبود فضا، ساختمان و یا مرکزی مناسب جهت نگهداری موقت افراد موضوع این آئین‌نامه می‌باشد. که حل این مهم بالغ بر ۸۰ درصد از موانع و مشکلات پیش‌روی ناشی از اجرای طرح را برطرف می‌نماید، لذا با عنایت به پتانسیل و ظرفیت‌های موجود در شهرداری‌ها به ویژه در راستای کاهش تصدی دولت در انجام امور، تصویب آئین‌نامه پیشنهادی ارائه می‌گردد:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- مجتمع نگهداری موقت محلی است که توسط شهرداری در کلیه مراکز استانها ایجاد و مسؤلیت نگهداری موقت، شناسایی وضعیت، گروه‌بندی و تعیین تکلیف افراد موضوع این آئین‌نامه را برعهده دارد.

تبصره ۱- مجتمع نگهداری موقت دارای ظرفیت پذیرش حداقل ۵۰ نفر و امکانات و تجهیزات مناسب بهداشتی، محل خواب و استراحت، قرنطینه می‌باشد نگهداری افراد در این مجتمع‌ها بر اساس شاخص‌هایی مانند سن، جنس، وضعیت جسمی، به صورت جداگانه خواهد بود.

تبصره ۲- در سایر شهرهای تابعه استان که دارای افراد مشمول موضوع ماده ۲ این آئین‌نامه می‌باشند در صورت نیاز به تشخیص ستاد استان نسبت به ایجاد، احداث، راه‌اندازی و اداره مجتمع نگهداری موقت اقدام بعمل خواهد آمد.

تبصره ۳- مدت نگهداری افراد موضوع این آئین‌نامه پس از جذب و انتقال به مجتمع و دریافت مجوز حداکثر ۵ روز می‌باشد که طی این مدت بایستی وضعیت فرد مشخص و نسبت به تعیین تکلیف آنها اقدام و به تناسب وضعیت، جهت ساماندهی به دستگاهها و سازمانهای ذیربط ارجاع شوند، در صورتیکه امکان رسیدگی به وضعیت متکدی در مدت مذکور ممکن نباشد با پیشنهاد مدیر مجتمع و با اخذ مجوز قضایی قابل تمدید است.

تبصره ۴- نمایندگان تام‌الاختیار دستگاهها و سازمانهای ذیربط موظف‌اند جهت انجام امور محوله در این مجتمع‌ها زیر نظر مدیر مجتمع مستقر شوند.

ماده ۲- افراد مشمول این آئین‌نامه عبارتند از کلیه افراد که در معابر و فضاهای عمومی به صورت یکی از گروه‌های ذیل مشاهده می‌شوند:

الف) بی‌خانمان‌ها، کارتن‌خوابها، بی‌سرپناه، بیماران روانی رهاشده و لگردان و مجهول‌الهویه

ب) کسانی که بدون ارائه خدمات از مردم درخواست کمک می‌کنند اعم از متکدیان حرفه‌ای، معلولین جسمی و ذهنی، گمشده، متواری، معتادان خیابانی، در راه مانده.

تبصره - افراد فوق اعم از اینکه تابعیت ایرانی یا تابعیت خارجی داشته باشند مشمول این آئین‌نامه خواهند بود.

فصل دوم - ارکان اصلی: (ستاد ملی و ستاد استان)

ماده ۳- به منظور سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و ایجاد هماهنگی و نظارت بر اجرای این آئین‌نامه ستادی تحت عنوان ستاد ملی ساماندهی متکدیان کشور به ریاست قائم مقام وزیر کشور در امور اجتماعی و فرهنگی وزارت کشور و با حضور نمایندگان تام‌الاختیار معاونت امور اجتماعی و پیشگیری از آسیب‌های بزه‌پستی کشور، معاونت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی وزارت بهداشت، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی نهاد ریاست جمهوری، معاون امور اجتماعی- فرهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان فنی و حرفه‌ای کشور، معاونت اجتماعی نیروی انتظامی، معاونت امور حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد امام خمینی (ره)، شورای عالی استانها، معاونت سازمان شهرداری‌ها و دهیاریهای وزارت کشور و معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، معاون سلامت سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، معاونت اجتماعی ستاد مبارزه با مواد مخدر، معاونت اداره سیاسی و اجتماعی اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه، مشاور و رئیس حوزه ریاست سازمان صدا و سیما، سازمان تبلیغات اسلامی، تشکیل و دبیرخانه آن در مرکز امور اجتماعی فرهنگی وزارت کشور مستقر خواهد شد. تصمیمات ستاد ملی پس از تصویب برای دستگاههای اجرایی ذیربط و ستاد های استانی لازم الاجراء می باشد.

تبصره ۱:

جلسه ستاد ملی بنا بر ضرورت و پیشنهاد اعضا و تصویب رئیس ستاد تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲:

جلسات ستاد با حداقل نصف اعضا تشکیل و مصوبات آن با کسب آن با کسب دو سوم آرای حاضرین معتبر خواهد بود.

ماده ۴- به منظور اجرای سیاستها و برنامه‌های کلان ابلاغی از سوی ستاد ملی، در هر استان ستادی تحت عنوان ستاد ساماندهی متکدیان و به ریاست معاون سیاسی امنیتی و اجتماعی استاندار و با عضویت فرماندار مرکز استان، شهردار و رئیس شورای اسلامی مرکز استان، مدیر کل دفتر امور اجتماعی استانداری، و مسئولین رده اول دستگاههای متناظر ستاد ملی در سطح استان تشکیل می گردد.

تبصره ۱- از فرمانداران و شهرداران و رؤسای شوراهای اسلامی شهرهای موضوع تبصره ۲ ماده یک، حسب مورد در جلسات ستاد استان دعوت و دارای حق رأی خواهند بود.

تبصره ۲- جلسات ستاد استان حسب ضرورت و حداقل هر سه ماه یکبار برگزار می گردد و نسخه ای از صورت جلسات آن به دبیر خانه ستاد ملی ارسال خواهد شد.

تبصره ۳- دبیر خانه ستاد استانی در دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری، مستقر خواهد بود و دبیری آن بر عهده مدیر کل دفتر امور اجتماعی و فرهنگی می باشد.

فصل سوم - شرح وظایف

ماده ۵- ستاد مرکزی و ستادهای استانی موظف اند فعالیت مؤسسات و نهادها و مراکز خیریه و کمک های مردمی را با نظارت کمیته امداد امام خمینی (ره) به منظور عدم پرداخت مستقیم به افراد موضوع این طرح ساماندهی نموده و در راستای پیشگیری از ناهنجاریهای اجتماعی اقدامات تبلیغی و ارشادی لازم را با کمک رسانه های ملی و محلی برنامه ریزی نمایند.

ماده ۶- رئیس مجتمع نگهداری موقت با معرفی شهردار و با حکم رئیس ستاد استان منصوب خواهد شد.

ماده ۷- شهرداریهای موضوع آئین نامه موظف اند نسبت به شناسایی، جذب و انتقال و تحویل افراد مشمول به مجتمع نگهداری موقت اقدام و نیروی انتظامی در این مورد با شهرداری همکاری نماید.

تبصره ۱- نیروی انتظامی در صورت نیاز به همکاری با مجتمع ها در خصوص تامین امنیت بر اساس درخواست رئیس مجتمع موظف به فراهم نمودن تمهیدات و اعزام نیرو به مجتمع می باشد.

تبصره ۲- ۱ افراد مشمول این آئین نامه چنانچه محل سکونتشان شهرستان دیگری جز محل جمع آوری باشد به مرکز نگهداری شهرستان مبدأ اعزام گردند تا اقدامات ساماندهی در خصوص آنها به عمل آید.

ماده ۸- چنانچه صدور قرار یا رأی قضایی برای هر یک از افراد موضوع این آئین نامه ضرورت داشته باشد، مسئولیت امر به عهده دادگستری استان است. دادگستری استان در صورت نیاز نسبت به تعیین (مقام قضایی) مستقر در مجتمع نگهداری موقت به منظور تسریع در رسیدگی اقدام نماید و برخورد جدی با متکذبان حرفه ای داشته باشد.

ماده ۹- سازمان تبلیغات اسلامی موظف است جهت اعزام مبلغ روحانی برای فعالیتهای دینی، مذهبی و فرهنگی اقدام نماید.

ماده ۱۰- سازمان بهزیستی موظف است افراد بی سرپرست، و بیماران روانی مزمن، ناتوان و معلول و سالمندان نیازمند و معتادان خیابانی و، دختران فراری را (برابر وظایف قانونی) تحویل و در اماکن مناسب نگهداری نموده و تحت آموزش های لازم قرار دهد. همچنین پوشش های حمایتی مورد نیاز تا ایجاد شرایط و زمینه مناسب برای بازگشت آنان به زندگی عادی را با کمک کمیته امداد امام خمینی (ره) و سایر موسسات خیریه ایجاد نماید.

تبصره ۱- افراد معتاد پس از اقدامات درمانی اولیه طبق ماده ۶ ابه مراکز اجباری متادین منتقل خواهند شد.

تبصره ۲- تامین کادر تخصصی (مددکار، مشاور، روان شناس و پرستار) بر عهده سازمان بهزیستی می باشد.

ماده ۱۱- کمیته امداد امام خمینی (ره) موظف است نسبت به ارایه پوشش حمایتی و هدایتی لازم برای افراد نیازمند واقعی، گمشده، در راه مانده و سایر موارد (در حدود وظایف ذاتی) اقدام و شرایط و زمینه بازگشت آنان به زندگی عادی را فراهم آورد.

ماده ۱۲- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است افراد مستعد و دارای توان کار و حرفه آموزی را که از طریق مجتمع نگهداری موقت و یا سایر دستگاهها و سازمانهای ذیربط این آئین نامه معرفی می گردند، تحت پوشش آموزش های فنی و حرفه ای مناسب قرار دهد و جهت تأمین اشتغال آنهايي که دوره های مربوط را طی نموده اند، برنامه ریزیهای اجرایی لازم را از طریق مراکز کاربایی و صندوق فرصتهای شغلی بعمل آورد.

ماده ۱۳- سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی موظف است نسبت به پذیرش و نگهداری آن عده از افراد موضوع این آئین نامه حسب وظایف قانونی اقدام نماید.

ماده ۱۴- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات درمانی در استانها موظف اند نسبت به پذیرش و درمان افراد موضوع این آئین نامه که از طرف رئیس مجتمع معرفی می شوند شامل افراد دارای بیماریهای خاص، مانند هیپاتیت، ایدز و بیماران روانی حاد و بیماران جسمی اقدام نمایند.

تبصره ۱- پیگیری وضعیت درمان و پس از آن برعهده رئیس مجتمع خواهد بود.

تبصره ۲- پیگیری و نظارت بر وضعیت بهداشتی، درمانی مراکز نگهداری موقت برعهده دانشگاه های علوم پزشکی می باشد.

ماده ۱۵- اداره کل اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور، استانداریها - فرمانداریها موظف به تحویل گرفتن اتباع بیگانه مجتمع ها و انتقال به اردوگاههای مراقبتی اتباع و نگهداری تا تعیین تکلیف آنها برابر مقررات مربوطه خواهند بود.

تبصره - متکدیان خارجی که دارای تابعیت کشور های فاقد مرز مشترک هستند تحویل پلیس مهاجرت و گذرنامه گردند.

ماده ۱۶- شهرداریها موظفند اطلاعات افراد موضوع این آئین نامه را بر طبق فرمها و همچنین نرم افزارهای ارسالی از دبیرخانه ستاد ملی ثبت و ، طی گزارشهای ادواری (سه ماهه، شش ماهه و سالانه) ، به ستاد استان ارائه نمایند. بدیهی است گزارشها توسط ستادهای استانی بر اساس زمانهای تعیین شده به دبیرخانه ستاد ملی برای انعکاس به هیات وزیران و سایر نهادهای ذیربط ارسال نمایند .

ماده ۱۷- سازمان صدا و سیما و رسانه های جمعی (شبکه های ملی و استانی و مطبوعات دولتی) موظف اند به منظور فرهنگ سازی، توجیه و آشنایی جامعه با تبعات و ناهنجاریهای موضوع این آئین نامه و جلب مشارکت مردم در مبارزه با این پدیده و نیز معرفی تجربه های موفق سایر کشورها، برنامه ریزی و اقدامات لازم را انجام داده و با ستادهای مربوط همکاری نمایند و گزارش اقدامات را به رئیس ستاد استانی اعلام نمایند.

ماده ۱۸- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است برای صدور دفترچه و بیمه افراد مجتمع ها به گواهی بهزیستی یا کمیته امداد امام خمینی (ره) بصورت رایگان اقدام نمایند.

ماده ۱۹- کلیه ستادهای استانی موظف اند طی برنامه ریزی اصولی و اساسی زمینه های لازم برای مشارکت سازمانهای مردم نهاد و مؤسسات خیریه در اجرای این آئین نامه را فراهم نمایند.

فصل چهارم - اعتبارات

ماده ۲۰- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری موظف است، اعتبارات مورد نیاز مجتمع های نگهداری موقت آئین نامه را در دو بخش جاری و عمرانی در اختیار وزارت کشور به منظور حسن اجرای طرح، قرار دهد و ستاد ملی موظف است نسبت به پیگیری و تخصیص اعتبارات لازم جهت مراکز نگهداری موقت استانها اقدام نماید.

تبصره ۱- دستگاههای ذیربط آئین نامه موظف هستند اعتبارات و امکانات مورد نیاز اجرای آئین نامه را در بودجه سنواتی خود پیش بینی نمایند.

تبصره ۲- ریاست ستاد استانی موظف هستند گزارش هزینه کرد اعتبارات ابلاغی از سوی ستاد ملی را به صورت دقیق و مستند به دبیر خانه ستاد ارسال نمایند.

ماده ۲۱- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی نهاد ریاست جمهوری، موظف است، اعتبارات لازم برای ساماندهی متکدیان را تحت عنوان " برنامه ساماندهی آسیب های اجتماعی"، همه ساله در بودجه های دستگاههای ذیربط آئین نامه پیش بینی نماید.

ماده ۲۲- تأمین محل، امکانات، تجهیزات، اعتبارات و همچنین نیروهای اداری و خدماتی موردنیاز مجتمع توسط شهرداریها صورت خواهد گرفت. همچنین شورای برنامه ریزی و توسعه استان، می تواند کمک به مجتمع هارا از محل اعتباراتی که بدین منظور در قانون بودجه سالانه پیش بینی شده را تأمین نماید.

فصل پنجم- نظارت و ارزیابی

ماده ۲۳- دبیرخانه ستاد ملی موظف است هر شش ما یک بار گزارش اقدام ها و فعالیت های انجام شده در سطح ملی و استانی را تهیه و به هیات وزیران اعلام نماید.

ماده ۲۴- چنانچه بر اساس گزارش های دریافتی از ستادهای استانی، هریک از اعضاء در انجام وظایف تعیین شده در این آیین نامه قصور و کوتاهی داشته باشد گزارش آن به دستگاه ذیربط ستادی منعکس و در صورت عدم رفع مشکل به هیات وزیران ارائه خواهد شد.

ماده ۲۵- به منظور نظارت و ارزیابی از عملکرد و فعالیت های ستادهای استانی تیمی از ستاد ملی بصورت مستمر و نوبه ای به استانها اعزام خواهد شد گزارشهای تهیه شده توسط تیم اعزامی در اختیار اعضای ستاد ملی قرار خواهد گرفت.

تبصره ۵ - ترکیب تیم اعزامی نظارت و ارزیابی توسط ستاد ملی تعیین خواهد شد.